

**INFORMACIJA O ZAJEDNIČKOJ INICIJATIVI O DOMAĆOJ
REGULATIVI U USLUGAMA U OKVIRU SVJETSKJE
TRGOVINSKE ORGANIZACIJE**

Podgorica, 14. novembar 2022. godine

1. UVOD

U periodu između 1995. i 1998. godine, članice Svjetske trgovinske organizacije (STO) pregovarale su u Radnoj grupi za profesionalne usluge o disciplinama o domaćoj regulativi u sektoru računovodstva (S/L/64) nakon čega su usvojene Smjernice za sporazume o međusobnom priznavanju u računovodstvenom sektoru (S/L/38). Računovodstvene discipline su imale za cilj da budu integrisane u GATS na kraju runde trgovinskih pregovora u Dohi (S/L/63). Međutim, navedene smjernice još uvijek nisu stupile na snagu. Nakon toga, 1999. godine osnovana je Radna grupa za domaću regulativu za nastavak pregovora, i ista je zamijenila raniju Radnu grupu za profesionalne usluge o disciplinama o domaćoj regulativi u sektoru računovodstva. Mandat Radne grupe se sastojao u tome, da razvija opšte primjenjive discipline i da razvija discipline koje odgovaraju pojedinačnim sektorima.

U skladu sa navedenim, članice STO-a su se fokusirale na pregovaranje o opštim disciplinama o domaćoj regulativi, koje bi bile primjenljive na bilo koji sektor usluga u okviru GATS-a. Članice su smatrale da bi rad na opštim disciplinama bio efikasniji od pregovaranja o specifičnim disciplinama za svaki sektor. U decembru 2005. Ministarska deklaracija STO iz Hong Konga, pozvala je sve STO članice da intenziviraju pregovore i da razviju tekst, deklaracije o domaćoj regulativi u uslugama za usvajanje prije kraja Doha runde STO pregovora.

2. RAZVOJ DISCIPLINA O DOMAĆOJ REGULATIVI

GATS već sadrži discipline koje ograničavaju trgovinu uslugama u obliku ograničenja pristupa tržištu (član XVI) i nacionalnog tretmana (član XVII). Ograničenja pristupa tržištu obuhvataju kvantitativna ograničenja kao što su ograničenja broja vršioaca usluga, ukupne vrijednosti uslužnih transakcija ili sredstava, ukupnog broja uslužnih operacija, ukupne količine ostvarenih usluga, ukupnog broja osoba koje mogu biti zaposlene, kao i mjere koje ograničavaju ili zahtijevaju određene vrste pravnog lica ili zajedničkog ulaganja, kao i ograničenja iznosa stranog kapitala u konkretnim oblastima (npr. bankarskom sektoru). Obaveza nacionalnog tretmana zabranjuje diskriminatorni tretman stranih pružaoaca usluga u poređenju sa domaćim pružiocima usluga.

Međutim, prilikom izrade GATS-a, pregovarači su prepoznali mogućnost postojanja diskriminatornih mjera koje se odnose na zahtjeve i procedure licenciranja i kvalifikacije, kao i tehničke standarde, koji takođe mogu negativno uticati na trgovinu uslugama. Na primjer, pretjerano duge, složene i netransparentne procedure licenciranja mogu obeshrabrili strane pružaoce usluga da posluju na tržištu druge članice STO. Isto tako, nedostatak objektivnih i transparentnih kriterijuma, na osnovu kojih bi nadležni organi izdavali određena odobrenja/potvrde.... mogu imati neku vrstu protekcionističke mjere. U tom smislu, prišlo se definisanju procedura tj. definisanju mjera koje će obezbijediti smanjenje u najvećoj mogućoj mjeri tih potencijalnih diskriminatornih mjera (koje trenutno nisu obuhvaćene GATS-om) kroz Zajedničku inicijativu o domaćoj regulativi u uslugama. Ovaj propis nema za cilj da započne proces deregulacije, već da dovede do bolje regulative koja ima potencijal da riješi i spriječi nepoželjne regulatorne prakse. Uopšteno govoreći, pregovori Svjetske trgovinske organizacije o domaćoj regulativi u uslugama, nastoji da podstakne dobre regulatorne prakse i poboljša kvalitet domaće regulative, u cilju podsticanja ekonomskog rasta i razvoja.

3. TOK PREGOVORA

- a. U **decembru 2005.** Ministarska deklaracija STO iz Hong Konga pozvala je članice da intenziviraju pregovore i da razviju tekst domaćih disciplina za usvajanje prije kraja runde u Dohi. U Radnoj grupi za domaću regulativu, više od 60 članica STO podnijelo je prijedloge za izradu nacрта. Oni su objedinjeni u niz tekstova koje je izdao predsjedavajući radne grupe u Izvještaju o napretku za 2011. godinu, koji odražava napredak u pregovorima do 2011. godine i koji sadrži moguće opcije za discipline u domaćoj regulativi.
- b. Nakon usporavanja pregovora između **2012. i 2015. godine**, aktivnosti su oživljene **2016. godine**, uz brojne prijedloge teksta koje su STO članice podnijele sa nadom za okončanje pregovora do 11. Ministarske konferencije (MC11) u Buenos Airesu u decembru 2017, što se nije desilo, obzirom da pregovori nisu još bili okončani.
- c. U **decembru 2017. godine**, 59 članica (CG se pridružila) STO-a izdalo je Zajedničku izjavu o domaćoj regulativi usluga, potvrđujući svoju posvećenost unapređenju pregovora o domaćem regulisanju trgovine uslugama.
- d. U **maju 2019. godine**, 59 članica STO-a pozdravilo je napredak postignut u pregovorima u drugoj Zajedničkoj izjavi o domaćoj regulativi za usluge i obavezalo se da će nastaviti raditi na otvorenim pitanjima i završiti pregovore do 12. Ministarske konferencije u Ženevi.
- e. **27. septembra 2021. godine**, učesnici su završili pregovore na tekstu Zajedničke inicijative o domaćoj regulativi u uslugama. Discipline oko kojih su se učesnici dogovorili su detaljno opisane u Referentnom dokumentu o domaćoj regulativi u uslugama (INF/SDR/2). Discipline se uglavnom fokusiraju na transparentnost, predvidljivost i efektivnost procedura kojih kompanije moraju da se pridržavaju da bi dobile ovlašćenje za pružanje usluga. Osmišljeni su tako da se primjenjuju na sve sektore u kojima su učesnici preuzeli obaveze u svojim rasporedima za trgovinu uslugama.
- f. **2. decembra 2021. godine**, 67 članica STO-a je usvojilo Deklaraciju kojom je objavljeno uspješno okončanje pregovora o domaćoj regulativi u uslugama u cilju povećanja transparentnosti, predvidivosti i efikasnosti domaćih procedura za postojeće i potencijalne pružaoce usluga.
- g. U skladu sa paragrafom 5 Deklaracije o zaključenju pregovora o domaćoj regulativi o uslugama učesnice su **u obavezi da podnesu svoje Rasporede specifičnih obaveza na sertifikaciju**, u skladu sa Procedurama za sertifikaciju ispravki ili poboljšanja Rasporeda specifičnih obaveza (S/L/84 od 14. aprila 2000. godine), **u roku od dvanaest mjeseci od dana ove deklaracije**.

4. USAGLAŠENI TEKST

Referentni dokument o domaćoj regulativi u uslugama (INF/SDR/2) je podijeljen u 3 Odjeljka.

- U **Odjeljku 1** je navedeno da su članice saglasne sa disciplinama o domaćoj Regulativi o uslugama u ovom referentnom dokumentu („discipline“) s ciljem sprovođenja odredbi Opšteg sporazuma o prometu usluga („Sporazum“), u skladu sa članom VI stav 4 Sporazuma¹. Takođe je potvrđeno da su članicama poznate

---

¹ Članice su svjesne da se u skladu sa članom VI stav 4 Sporazuma mogu razvijati i druge discipline.

poteškoće sa kojima se mogu suočiti pružaoci usluga, posebno iz zemalja članica u razvoju, u usaglašavanju sa mjerama koje se odnose na zahtjeve i procedure licenciranja, kvalifikacione zahtjeve i procedure i tehničke standarde drugih članica, a posebno specifične poteškoće sa kojima se mogu suočiti pružaoci usluga iz najmanje razvijenih zemalja članica. STO članice se obavezuju da discipline upišu u Odjeljak II svojih Rasporeda u vidu dodatnih obaveza u skladu sa članom XVIII Sporazuma. Članice mogu da upišu i druge discipline u Odjeljak III o svojim obavezama u oblasti finansijskih usluga. Discipline upisane u skladu sa stavom 7 ovog odjeljka primjenjuju se prilikom prihvatanja specifičnih obaveza. Članice se, pored toga, podstiču da u svoje Rasporede dodaju sektore na koje se te discipline primjenjuju. Članice mogu isključiti disciplinu utvrđenu stavom 22 (d) Odjeljka II i stavom 19 (d) Odjeljka III iz dodatnih obaveza navedenih u stavu 7 ovog odjeljka. U skladu sa paragrafom 7-9 Odjeljka 1 Referentnog dokumenta (INF/SDR/2), tabela specifičnih obaveza Crne Gore, čini njegov sastavni dio.

- U **Odjeljku 2** definisan je obuhvat disciplina koje su predmet regulative. Naime ove discipline se odnose na mjere koje zemlja članica primjenjuje u odnosu na zahtjeve i procedure licenciranja, kvalifikacione zahtjeve i procedure, kao i na tehničke standarde koji utiču na promet usluga. Ove discipline se ne odnose ni na kakve uslove, ograničenja i kvalifikacije iz Rasporeda zemlje članice u skladu sa čl. XVI ili XVII Sporazuma. U nastavku teksta detaljno su propisane mjere iz odjeljka 2 koje se odnose na: Podnošenje zahtjeva; vremanski okviri zahtjeva, elektronski zahtjevi i prihvatanje kopija; obrada zahtjeva; naknade; procjena kvalifikacija; priznavanje; nezavisnost; objavljivanje i dostupnost informacija; mogućnost komentarisanja i informisanja prije stupanja na snagu; pult za upite; tehnički standardi; razvoj mjera.
- U **Odjeljku 3** propisane su alternativne discipline za domaću regulativu o uslugama za sektor finansijskih usluga. Ove discipline se primjenjuju na mjere članica koje se odnose na zahtjeve i procedure licenciranja, i kvalifikacione zahtjeve i procedure koje utiču na promet finansijskih usluga, kao što je definisano u Aneksu GATS o finansijskim uslugama. Ove discipline se ne primjenjuju ni na koje uslove, ograničenja, ili kvalifikacije navedene u Raspored članica u skladu sa čl. XVI ili XVII Sporazuma. U nastavku teksta su propisane mjere iz odjeljka 3 koje se odnose na: vremanski okviri zahtjeva, elektronski zahtjevi i prihvatanje kopija; obrada zahtjeva; naknade; procjena kvalifikacija; priznavanje; nezavisnost; objavljivanje i dostupnost informacija; mogućnost komentarisanja i informisanja prije stupanja na snagu; pult za upite; razvoj mjera.

Stupanjem na snagu Referentnog dokumenta (INF/SDR/2) neće rezultirati povećanjem broja obaveza Crne Gore prema STO-u u oblasti domaće regulative, obzirom da smo mi već implementirali veći novo obaveza po pitanju domaćih disciplina u uslugama (osim u finansijskim uslugama) i to kroz Zakon o uslugama (Sl. List CG br.71/17 od 31. oktobra 2017.g.) koji je usklađen sa EU Direktivom o uslugama (2006/123/EZ). Osnova inicijative u okviru STO-a je pomenuta EU Direktiva o uslugama samo u "blažoj formi".

U skladu sa obavezama iz Odjeljka 1 kojim je propisano da: "STO članice se obavezuju da discipline upišu u Odjeljak II svojih Rasporeda u vidu dodatnih obaveza u skladu sa članom XVIII Sporazuma. Članice mogu da upišu i druge discipline u Odjeljak III o svojim obavezama u oblasti finansijskih usluga. Discipline upisane u skladu sa stavom 7 ovog

odjeljka primjenjuju se prilikom prihvatanja specifičnih obaveza" – to u prilogu Referentnog dokumenta (INF/SDR/2) dostavljamo CG Listu specifičnih obaveza za Odjeljak 2 i Odjeljak 3 (koji se odnosi na finansijske usluge) - u skladu sa paragrafom 7-9 Odjeljka 1 Referentnog dokumenta (INF/SDR/2). Ova ponuda je u potpunosti usaglašena sa EU ponudom STO-u (za odjeljak 2 i Odjeljak 3) i neće rezultirati povećanjem broja obaveza Crne Gore prema STO-u u oblasti domaće regulative, obzirom da smo mi već implementirali veći novo obaveza po pitanju domaćih disciplina u uslugama kroz Zakon o uslugama (Sl. List CG br.71/17 od 31. oktobra 2017.g.).

Tekst Zajedničke inicijative o domaćoj regulativi u uslugama sa pratećim dokumentima se daje u prilogu ovog Izvještaja i čini njegov sastavni dio.

DEKLARACIJA O ZAKLJUČENJU PREGOVORA O DOMAĆOJ REGULATIVI O USLUGAMA

Ova deklaracija izdaje se na zahtjev Albanije, Argentine, Australije, Kraljevine Bahreina, Brazila, Kanade, Čilea, Kine, Kolumbije, Kostarike, Salvadora, Evropske Unije, Hong Konga, Islanda, Izraela, Japana, Kazahstana, Republike Koreje, Lihtenštajna, Mauricijusa, Meksika, Republike Moldavije, Crne Gore, Novog Zelanda, Nigerije, Sjeverne Makedonije, Norveške, Paragvaja, Perua, Filipina, Ruske Federacije, Kraljevine Saudijske Arabije, Singapura, Švajcarske, Posebne Carinske Teritorije Tajvana, Pengua, Kinmena i Matsua, Tajlanda, Turske, Ukrajine, Ujedinjenog Kraljevstva, Sjedinjenih Američkih Država i Urugvaja.

1. Sljedeće članice Svjetske trgovinske organizacije (STO)

Albanija	Crna Gora
Argentina	Novi Zeland
Australija	Nigerija
Kraljevina Bahrein	Sjeverna Makedonija
Brazil	Norveška
Kanada	Paragvaj
Čile	Peru
Kina	Filipini
Kolumbija	Ruska Federacija
Kostarika	Kraljevina Saudijska Arabija
Salvador	Singapur
Evropska Unija	Švajcarska
Hong Kong, Kina	Posebna Carinska Teritorija Tajvana,
Island	Pengua, Kinmena i Matsua
Izrael	Tajland
Japan	Turska
Kazahstan	Ukrajina
Republika Koreja	Ujedinjeno Kraljevstvo
Lihtenštajn	Sjedinjene Američke Države
Mauricijus	Urugvaj
Meksiko	
Republika Moldavija	

u daljem tekstu: „Učesnice“

nadovezujući se na obaveze objavljene 13. decembra 2017. godine na Jedanaestom zasjedanju ministarske konferencije Svjetske trgovinske organizacije (WT/MIN(17)/61), potvrđene 23. maja 2019. godine (WT/L/1059), a u smislu prepoznavanja značaja dobre regulatorne prakse koje se odnose na olakšavanje u trgovini uslugama,

ovim obavještavaju o uspješno zaključenim pregovorima u okviru Zajedničke inicijative o domaćoj Regulativi o uslugama.

2. Učesnice konstatuju zaključenje pregovora o Referentnom dokumentu o domaćoj Regulativi o uslugama (INF/SDR/2 od 26. novembra 2021. godine, Aneks 1).
  3. Učesnice pozdravljaju Raspored specifičnih obaveza (INF/SDR/3/Rev.1 od 2. decembra 2021. godine, Aneks 2), podnesen kao njihov doprinos okončanju pregovora.
  4. Učesnice namjeravaju da discipline iz Referentnog dokumenta uključe kao dodatne obaveze u svoje GATS Rasporede, u skladu sa Odjeljkom I Referentnog dokumenta.
  5. U zavisnosti od završetka svih potrebnih domaćih procedura, učesnice imaju za cilj da podnesu svoje Rasporede specifičnih obaveza na sertifikaciju, u skladu sa Procedurama za sertifikaciju ispravki ili poboljšanja Rasporeda specifičnih obaveza (S/L/84 od 14. aprila 2000. godine), u roku od dvanaest mjeseci od dana ove Deklaracije.
  6. U roku od šest mjeseci od dana ove Deklaracije, učesnice namjeravaju da se sastanu kako bi dali ažurirane informacije o svom napredovanju u ispunjavanju svih potrebnih domaćih procedura, te da ocijene da li se njihovi Rasporedi specifičnih obaveza mogu podnijeti na sertifikaciju prije vremenskog okvira iz stava 5.
  7. Učesnice pozdravljaju ostale članice STO koja žele da se pridruži ovoj Deklaraciji, s ciljem da discipline iz Referentnog dokumenta uključe kao dodatne obaveze u svoj GATS Raspored u skladu sa Odjeljkom I Referentnog dokumenta.
-

ANEKS 1

WORLD TRADE
ORGANIZATION

INF/SDR/2

26. novembar 2021. godine

(21-8948)

Strana: 1/12

ZAJEDNIČKA INICIJATIVA O DOMAĆOJ REGULATIVI O USLUGAMA

REFERENTNI DOKUMENT O DOMAĆOJ REGULATIVI O USLUGAMA

**REFERENTNI DOKUMENT O DOMAĆOJ REGULATIVI O USLUGAMA
ODJELJAK I**

1. Članice su saglasne sa disciplinama o domaćoj Regulativi o uslugama u ovom referentnom dokumentu („discipline“) s ciljem sprovođenja odredbi Opšteg sporazuma o prometu usluga („Sporazum“), u skladu sa članom VI stav 4 Sporazuma.¹
2. Članice prepoznaju poteškoće sa kojima se mogu suočiti pružaoci usluga, posebno iz članica zemalja u razvoju, u usaglašavanju sa mjerama koje se odnose na zahtjeve i procedure licenciranja, kvalifikacione zahtjeve i procedure i tehničke standarde drugih članica, a posebno specifične poteškoće sa kojima se mogu suočiti pružaoci usluga iz najmanje razvijenih zemalja članica.
3. Članice su upoznate sa pravom da uređuju i uvode nove propise o pružanju usluga na svojoj teritoriji kako bi ispunili ciljeve svojih javnih politika.
4. Članicama je, pored toga, poznato da postoje nejednakosti u pogledu stepena razvijenosti propisa o uslugama u različitim zemljama, posebno u slučaju zemalja članica u razvoju i najmanje razvijenih zemalja.
5. Discipline se ne mogu tumačiti tako da propisuju ili nameću bilo kakve posebne regulatorne odredbe u vezi sa njihovom primenom.
6. Discipline se ne mogu tumačiti kao umanjivanje obaveza Članica prema Sporazumu.

Sektorska pokrivenost i načini raspoređivanja

7. Članice se obavezuju da discipline upišu u Odjeljak II svojih Rasporeda u vidu dodatnih obaveza u skladu sa članom XVIII Sporazuma. Članice mogu da upišu i alternativne discipline u Odjeljak III o svojim obavezama u oblasti finansijskih usluga.
8. Discipline upisane u skladu sa stavom 7 ovog odjeljka primjenjuju se prilikom prihvatanja specifičnih obaveza. Članice se, pored toga, podstiču da u svoje Rasporede dodaju sektore na koje se te discipline primjenjuju.
9. Članice mogu isključiti disciplinu utvrđenu stavom 22 (d) Odjeljka II i stavom 19 (d) Odjeljka III iz dodatnih obaveza navedenih u stavu 7 ovog odjeljka.

Razvoj*Prelazni periodi za članice zemlje u razvoju*

10. Članica zemlja u razvoju može utvrditi specifične discipline za implementaciju po isteku prelaznog roka ne dužeg od 7 godina od dana stupanja na snagu ovih disciplina. Obim i sadržaj takvog utvrđivanja može biti ograničen na pojedinačne sektore ili podsektore usluga. Prelazni periodi upisuju se u odgovarajući Raspored specifičnih obaveza. Članica zemlja u razvoju koja zahtijeva prelazni period za implementaciju u obavezi je da podnese zahtjev u skladu sa odgovarajućim procedurama.² Članice su u obavezi da sa razumijevanjem razmotre odobravanje takvih zahtjeva, uzimajući u obzir specifične okolnosti članice koja zahtjev podnosi

---

¹ Članice su svjesne da se u skladu sa članom VI stav 4 Sporazuma mogu razvijati i druge discipline.

² Odgovarajuće procedure uključuju zahtjeve za odricanjem u skladu sa stavom 3 (b) člana IX Marakeškog sporazuma, ili pozivanje na član XXI GATS-a.

Učešće najmanje razvijenih zemalja članica

11. Najmanje razvijene zemlje članice u obavezi su da discipline upišu u svoje Rasporede specifičnih obaveza u skladu sa stavom 7 ovog odjeljka najkasnije 6 mjeseci prije sticanja statusa najmanje razvijenih zemalja. Najmanje razvijene zemlje članice mogu u to vrijeme odrediti prelazne periode u skladu sa stavom 10 ovog odjeljka. Najmanje razvijene zemlje članice se međutim podstiču da primijene ove discipline prije sticanja takvog statusa, u mjeri koja odgovara njihovim individualnim kapacitetima za implementaciju.

Tehnička pomoć i izgradnja kapaciteta

12. Razvijene i članice zemlje u razvoju, koje su u situaciji da to mogu da urade, se podstiču na pružanje specifične tehničke pomoći i izgradnje kapaciteta zemljama u razvoju, a naročito najmanje razvijenim zemljama članicama, na njihov zahtjev i po međusobno usaglašenim uslovima, između ostalog, i u sljedećim oblastima:
  - a. razvoj i jačanje institucionalnih i regulatornih kapaciteta za uređivanje nabavke usluga i za implementaciju ovih disciplina, naročito odredbi i u sektorima na koje se odnose prelazni periodi;
  - b. pomoć pružaocima usluga u zemljama u razvoju, a naročito u najnerazvijenijim zemljama članicama, kako bi ispunili odgovarajuće zahtjeve i procedure izvoznih tržišta;
  - c. omogućavanje utvrđivanja tehničkih standarda i učešća zemalja u razvoju, a naročito najnerazvijenijih zemalja članica, koje se suočavaju sa problemom ograničenih resursa u relevantnim međunarodnim organizacijama;
  - d. pomoć, putem javnih ili privatnih tijela, međunarodnih organizacija, pružaocima usluga u zemljama u razvoju, naročito najnerazvijenijim zemljama članicama u izgradnji njihovih kapaciteta za pružanje usluga, i u usaglašavanju sa domaćim propisima.

ODJELJAK II – DISCIPLINE ZA DOMAĆU REGULATIVU O USLUGAMA

Obim disciplina

1. Ove discipline se odnose na mjere koje zemlja članica primjenjuje u odnosu na zahtjeve i procedure licenciranja, kvalifikacione zahtjeve i procedure, kao i na tehničke standarde koji utiču na promet usluga.
2. Ove discipline se ne odnose ni na kakve uslove, ograničenja i kvalifikacije iz Rasporeda zemlje članice u skladu sa čl. XVI ili XVII Sporazuma.
3. Za potrebe ovih disciplina, „autorizacija“ ima značenje dozvole za pružanje usluge, koja proizilazi iz procedure koju podnosilac zahtjeva mora da poštuje kako bi dokazao usklađenost sa zahtjevima za licenciranje, kvalifikacionim zahtjevima ili tehnički standardi.

Podnošenje zahtjeva

4. Sve zemlje članice su u obavezi da, koliko je to izvodljivo, izbjegavaju upućivanje podnosioca na više od jednog nadležnog organa za svaki zahtjev za autorizaciju. Ako je usluga u nadležnosti više nadležnih organa, može se tražiti više zahtjeva za autorizaciju.

Vremenski okviri primjene

5. Ukoliko članica zahtijeva autorizaciju za pružanje usluga, ona mora da obezbijedi da njeni nadležni organi, koliko je to maksimalno izvodljivo, dozvoljavaju podnošenje zahtjeva u bilo koje vrijeme tokom cijele godine.³ Ako postoji određeni vremenski period za podnošenje zahtjeva, zemlja članica je dužna da obezbijedi da nadležni organi imaju razuman period za podnošenje zahtjeva.

Elektronski zahtjevi i prihvatanje kopija

6. Ukoliko zemlja članica traži autorizaciju za pružanje usluga, ona je u obavezi da obezbijedi da njeni nadležni organi:
  - (a) uzimaju u obzir prioritete i resursna ograničenja, te da nastoje da prihvataju zahtjeve u elektronskom obliku;
  - (b) prihvataju kopije dokumenata, ovjerene u skladu sa domaćim zakonima i propisima zemlje članice, umjesto originalnih dokumenata, osim ako nadležni organi ne zahtijevaju originalne dokumente radi zaštite integriteta procesa autorizacije.

Obrada zahtjeva

7. Ukoliko članica traži autorizaciju pružanja usluga, ona je u obavezi da obezbijedi da njeni nadležni organi:
  - (a) koliko je to izvodljivo, obezbijede indikativni vremenski rok za obradu zahtjeva;
  - (b) na zahtjev podnosioca, bez nepotrebnog odlaganja daju informaciju o statusu zahtjeva;
  - (c) koliko je to izvodljivo, bez nepotrebnog odlaganja utvrde potpunost zahtjeva koji se obrađuje u skladu sa domaćim zakonima i propisima zemlje članice;
  - (d) ukoliko smatraju da je zahtjev potpun za obradu u skladu sa domaćim zakonima i propisima zemlje članice,⁴ da u razumnom vremenskom periodu po podnošenju zahtjeva obezbijede:
    - i. kompletnu obradu zahtjeva;
    - ii. obavještanje podnosioca o odluci donesenoj po zahtjevu,⁵ ukoliko je moguće,

³ Od nadležnih organa se ne traži da razmatraju zahtjeve izvan radnog vremena i mimo radnih dana.

⁴ Nadležni organi mogu da zahtijevaju da sve informacije budu dostavljene u određenom formatu da bi zahtjev smatrali „potpunim za obradu“.

⁵ Nadležni organi mogu ispuniti ovaj uslov tako što će unaprijed i u pisanoj formi obavijestiti podnosioca zahtjeva,

u pisanoj formi;⁶

- (e) ukoliko smatraju da je zahtjev nepotpun za obradu u skladu sa domaćim zakonima i propisima zemlje članice, da u razumnom vremenskom periodu po podnošenju zahtjeva i u mjeri u kojoj je to izvodljivo:
- (i) obavijeste podnosioca o nepotpunosti zahtjeva;
  - (ii) na zahtjev podnosioca, identifikuju dodatne informacije potrebne za upotpunjavanje zahtjeva, ili na drugi način informišu zašto se zahtjev smatra nepotpunim;
  - (iii) podnosiocu zahtjeva daju mogućnost⁷ dostavljanja dodatnih informacija za upotpunjavanje zahtjeva;
- međutim, ukoliko ništa od navedenog nije izvodljivo, a zahtjev bude odbijen zbog nepotpunosti, treba osigurati da podnositelj bude o tome obaviješten u razumnom vremenskom periodu;
- (f) ukoliko je zahtjev odbijen, a koliko je to izvodljivo, bilo na sopstvenu inicijativu, bilo na zahtjev podnosioca, treba obavijestiti podnosioca o razlozima takvog odbijanja i, ako je moguće, o postupku za ponovno podnošenje zahtjeva; podnositelj ne bi trebalo da nema pravo da podnese drugi zahtjev⁸ samo na osnovu toga što im je prethodni zahtjev odbijen.

8. Nadležni organi zemlje članice dužni su da obezbijede da autorizacija, nakon odobrenja, postaje pravosnažna bez nepotrebnog odlaganja, u skladu sa važećim uslovima.⁹

Naknade

9. Sve zemlje članice dužne su da obezbijede da naknade za autorizaciju¹⁰ koje naplaćuju nadležni organi budu opravdane, transparentne, na osnovu ovlašćenja utvrđenih mjerom, te da same po sebi ne ograničavaju nabavku relevantne usluge.

Procjena kvalifikacija

10. Ako zemlja članica zahtijeva ispit za dobijanje autorizacije za pružanje usluge, ta članica je dužna da obezbijedi da njeni nadležni organi zakazuju takav ispit u razumno čestim intervalima i da obezbijede razuman vremenski period koji kandidatima daje mogućnost da podnesu prijavu za polaganje ispita. Imajući u vidu troškove, administrativni teret i integritet relevantnih procedura, članice se podstiču da za polaganje takvih ispita prihvataju prijave u elektronskoj formi i da razmotre, u mjeri u kojoj je to izvodljivo, primjenu elektronskih sredstava u drugim aspektima ispitnog procesa.

Priznavanje

11. Kada su stručna tijela zemalja članica međusobno zainteresovana za uspostavljanje dijaloga o pitanjima koja se odnose na priznavanje stručnih kvalifikacija, licenciranje ili registraciju, relevantne članice treba da razmotre podršku dijalogu tih tijela tamo gdje je to potrebno i prikladno.

Nezavisnost

12. Ukoliko zemlja članica usvoji ili održava mjere u vezi sa autorizacijom za pružanje usluga, članica je dužna da obezbijedi da njeni nadležni organi donose i upravljaju svojim odlukama nezavisno od bilo kog pružaoca usluge za koju je potrebna autorizacija.¹¹

uključujući i putem važeće mjere, da izostanak odgovora nakon određenog vremenskog perioda od datuma podnošenja zahtjeva ukazuje na prihvatanje ili odbijanje istog.

⁶ „U pisanoj formi“ može značiti i elektronski.

⁷ Ta mogućnost od nadležnog organa ne zahtijeva produženje roka.

⁸ Nadležni organi mogu da traže reviziju sadržaja takvog zahtjeva.

⁹ Nadležni organi nijesu odgovorni za kašnjenja koja proizilaze iz razloga izvan njihove nadležnosti.

¹⁰ Naknade za autorizaciju ne uključuju naknade za korišćenje prirodnih resursa, plaćanje aukcija, nabavke ili druga nediskriminatorska sredstva za dodjelu koncesije, niti obavezne doprinose univerzalnom pružanju usluga.

¹¹ Radi veće sigurnosti, ova odredba ne zahtijeva utvrđivanje određene administrativne strukture; odnosi se na

Objavljivanje i dostupnost informacija

13. Ukoliko neka članica zahtijeva autorizaciju pružanja usluga, u skladu sa članom III Sporazuma, zemlja članica je dužna da odmah objavi,¹² ili na drugi način učini u pisanoj formi javno dostupnim, informacije potrebne dobavljačima usluga ili licima koja žele da pruže uslugu, da se pridržavaju zahtjeva i procedura za pribavljanje, održavanje, izmjenu i obnavljanje autorizacije. Takve informacije uključuju, između ostalog, i tamo gde su dostupne:

- (a) zahtjeve i procedure;
- (b) kontaktne informacije relevantnih nadležnih organa;
- (c) naknade;
- (d) tehničke standarde;
- (e) žalbeni postupak ili reviziju rješenja po zahtjevu;
- (f) procedure za praćenje ili nadzor nad poštovanjem uslova iz licence ili kvalifikacija;
- (g) mogućnost uključenja javnosti, kao što su rasprave ili davanje komentara;
- (h) indikativni vremenski rok za obradu zahtjeva.

Mogućnost komentaranja i informisanja prije stupanja na snagu

14. Koliko je to izvodljivo i na način kojim se uvažava zakonodavni sistem za usvajanje mjera, sve zemlje članice¹³ unaprijed objavljuju:
- (a) svoje zakone i propise opšte primjene koje predlažu za donošenje u vezi sa stvarima iz sadržaja stava 1 ovog odjeljka;
  - (b) dokumenta koja sadrže dovoljno podataka o takvom novom zakonu ili propisu, kako bi zainteresovanim stranama i drugim članicama omogućili da procijene da li i na koji način njihovi interesi mogu biti pod značajnim uticajem.
15. Koliko je to izvodljivo i na način kojim se poštuje zakonodavni sistem za usvajanje mjera, svaka zemlja članica se podstiče na primjenu stava 14 ovog odjeljka na procedure i administrativna rješenja opšte primjene koja predlaže za usvajanje u vezi sa stvarima iz sadržaja stava 1 ovog odjeljka.
16. Koliko je to izvodljivo i na način kojim se poštuje zakonodavni sistem za usvajanje mjera, svaka zemlja članica dužna je da zainteresovanim stranama i drugim članicama obezbijedi opravdanu mogućnost davanja komentara na tako predložene mjere ili dokumenta objavljena u skladu sa st. 14 ili 15 ovog odjeljka.
17. Koliko je to izvodljivo i na način kojim se poštuje zakonodavni sistem za usvajanje mjera, svaka zemlja članica dužna je da razmotri komentare dobijene u skladu sa stavom 16 ovog odjeljka.¹⁴
18. Prilikom objavljivanja zakona ili propisa iz stava 14 (a), ili prije takvog objavljivanja, koliko je to izvodljivo i na način kojim se poštuje zakonodavni sistem za usvajanje mjera, zemlje članice se podstiču na obrazlaganje svrhe zakona ili propisa.
19. Zemlje članice će, koliko je to izvodljivo, nastojati da obezbijede razumno vrijeme između objavljivanja teksta zakona ili propisa iz stava 14 (a) ovog odjeljka i datuma do kojeg pružaoci usluga moraju da se usaglase sa zakonom ili propisom.

---

postupak donošenja odluka i na upravljanje njima.

¹² Za potrebe ove discipline, „objaviti“ ima značenje zvanične objave, kao što je objava u službenom listu, ili na zvaničnoj internet stranici. Članice se podstiču na konsolidaciju elektronskih objava u jedinstveni portal.

¹³ St. 14 do 17 ovog odjeljka navode da članice imaju različite sisteme za konsultacije sa zainteresovanim stranama i drugim članicama o određenim mjerama prije njihovog usvajanja, te da alternative iz stava 4 ovog odjeljka odlikavaju različite zakonodavne sisteme.

¹⁴ Ova odredba nema uticaja na konačnu odluku zemlje članice koja usvaja ili održava mjere za autorizaciju nabavke usluga.

Pult za upite

20. Svaka članica je dužna da održava ili uspostavi odgovarajuće mehanizme za odgovaranje na upite od dobavljača usluga ili lica koja žele da pruže uslugu u vezi sa mjerama navedenim u stavu 1 ovog odjeljka.¹⁵ Članica može izabrati da na takve upite odgovara preko kontaktnih ili pultova za upite uspostavljenih u skladu sa čl. III i IV Sporazuma, ili putem bilo kojeg drugog odgovarajućeg mehanizma.

Tehnički standardi

21. Svaka članica je dužna da prilikom usvajanja tehničkih standarda podstiče svoje nadležne organe da usvajaju tehničke standarde razvijene u otvorenim i transparentnim procesima, i da podstiče bilo koje drugo tijelo, uključujući relevantne međunarodne organizacije,¹⁶ određeno da razvija tehničke standarde, na korišćenje otvorenih i transparentnih procesa.

Razvoj mjera

22. Ukoliko zemlja članica usvoji ili održava mjere u vezi sa autorizacijom za nabavku usluga, zemlja članica je dužna da obezbijedi:

- (a) da su mjere zasnovane na objektivnim i transparentnim kriterijumima;¹⁷
- (b) da procedure budu nepristrasne, i da su procedure adekvatne u smislu da podnosioci mogu da dokažu da ispunjavaju zahtjeve, ukoliko takvi zahtjevi postoje;
- (c) da procedure same po sebi nepravedno ne sprečavaju ispunjavanje zahtjeva;
- (d) da takve mjere ne diskriminišu muškarce i žene.¹⁸

¹⁵ Podrazumijeva se da resursna ograničenja mogu biti faktor u određivanju da li je neki mehanizam za odgovaranje na upite odgovarajući.

¹⁶ Izraz „relevantne međunarodne organizacije” odnose se na međunarodna tijela čije članstvo je otvoreno za relevantna tijela najmanje svim članicama STO.

¹⁷ Ti kriterijumi mogu uključivati, između ostalog, stručnost i sposobnost za pružanje usluga, uključujući i način koji je u skladu sa regulatornim zahtjevima zemlje članice, kao što su zahtjevi u oblasti zdravlja i životne sredine. Nadležni organi mogu vršiti procjenu težine koja se pridaje tim kriterijumima.

¹⁸ Opravdano i objektivno različito postupanje, koje ima za cilj postizanje opravdane svrhe, i usvajanje privremenih posebnih mjera u članicama s ciljem ubrzanja *de facto* jednakosti između muškaraca i žena, neće se smatrati diskriminacijom u smislu ove odredbe.

**ODJELJAK III – ALTERNATIVNE DISCIPLINE ZA DOMAĆU REGULATIVU O USLUGAMA ZA SEKTOR
FINANSIJSKIH USLUGA****Sadržaj**

23. Ove discipline se primenjuju na mjere članica koje se odnose na zahtjeve i procedure licenciranja, i kvalifikacione zahtjeve i procedure koje utiču na promet finansijskih usluga, kao što je definisano u Aneksu GATS o finansijskim uslugama.
24. Ove discipline se ne primjenjuju ni na koje uslove, ograničenja, ili kvalifikacije navedene u Raspored članica u skladu sa čl. XVI ili XVII Sporazuma.
25. Za potrebe ovih disciplina, „autorizacija“ ima značenje dozvole za pružanje usluge, koja proizilazi iz procedure koju podnosilac zahtjeva mora da poštuje kako bi dokazao usklađenost sa zahtjevima za licenciranje ili kvalifikacionim zahtjevima.

Vremenski okvir primjene

26. Ukoliko članica zahtijeva autorizaciju za pružanje usluga, ona mora da obezbijedi da njeni nadležni organi, koliko je to maksimalno izvodljivo, dozvoljavaju podnošenje zahtjeva u bilo koje vrijeme tokom cijele godine.¹⁹ Ako postoji određen vremenski period za podnošenje zahtjeva, zemlja članica je dužna da obezbijedi da nadležni organi imaju razuman period za podnošenje zahtjeva.

Elektronski zahtjevi i prihvatanje kopija

27. Ukoliko zemlja članica traži autorizaciju za pružanje usluga, ona je u obavezi da obezbijedi da njeni nadležni organi:
- (a) uzimaju u obzir prioritete i resursna ograničenja, te da nastoje da prihvataju zahtjeve u elektronskom obliku;
  - (b) prihvataju kopije dokumenata, ovjerene u skladu sa domaćim zakonima i propisima zemlje članice, umjesto originalnih dokumenata, osim ako nadležni organi ne zahtijevaju originalne dokumente radi zaštite integriteta procesa autorizacije.

Obrada zahtjeva

28. Ukoliko članica traži autorizaciju pružanja usluga, ona je u obavezi da obezbijedi da njeni nadležni organi:
- (a) koliko je to izvodljivo, obezbijede indikativni vremenski rok za obradu zahtjeva;
  - (b) na zahtjev podnosioca, bez nepotrebnog odlaganja daju informaciju o statusu zahtjeva;
  - (c) koliko je to izvodljivo, bez nepotrebnog odlaganja utvrde potpunost zahtjeva koji se obrađuje u skladu sa domaćim zakonima i propisima zemlje članice;
  - (d) ukoliko smatraju da je zahtjev potpun za obradu u skladu sa domaćim zakonima i propisima zemlje članice,²⁰ da u razumnom vremenskom periodu po podnošenju zahtjeva obezbijede:
    - i. kompletnu obradu zahtjeva;
    - ii. obavještanje podnosioca o odluci donesenoj po zahtjevu,²¹ ukoliko je moguće, u pisanoj formi;²²

---

¹⁹ Od nadležnih organa se ne traži da razmatraju zahtjeve izvan radnog vremena i mimo radnih dana.

²⁰ Nadležni organi mogu da zahtijevaju da sve informacije budu dostavljene u određenom formatu da bi zahtjev smatrali „potpunim za obradu“.

²¹ Nadležni organi mogu ispuniti ovaj uslov tako što će unaprijed i u pisanoj formi obavijestiti podnosioca zahtjeva, uključujući i putem važeće mjere, da izostanak odgovora nakon određenog vremenskog perioda od datuma podnošenja zahtjeva ukazuje na prihvatanje ili odbijanje istog.

²² „U pisanoj formi“ može značiti i elektronski.

(e) ukoliko smatraju da je zahtjev nepotpun za obradu u skladu sa domaćim zakonima i propisima zemlje članice, da u razumnom vremenskom periodu po podnošenju zahtjeva i u mjeri u kojoj je to izvodljivo:

- i. obavijeste podnosioca o nepotpunosti zahtjeva;
- ii. na zahtjev podnosioca, identifikuju dodatne informacije potrebne za upotpunjavanje zahtjeva, ili na drugi način informišu zašto se zahtjev smatra nepotpunim;
- iii. podnosiocu zahtjeva daju mogućnost²³ dostavljanja dodatnih informacija za upotpunjavanje zahtjeva;

međutim, ukoliko ništa od navedenog nije izvodljivo, a zahtjev bude odbijen zbog nepotpunosti, treba osigurati da podnosilac bude o tome obaviješten u razumnom vremenskom periodu;

(f) ukoliko je zahtjev odbijen, a koliko je to izvodljivo, bilo na sopstvenu inicijativu, bilo na zahtjev podnosioca, treba obavijestiti podnosioca o razlozima takvog odbijanja i, ako je moguće, o postupku za ponovno podnošenje zahtjeva; podnosilac ne bi trebalo da nema pravo da podnese drugi zahtjev²⁴ samo na osnovu toga što im je prethodni zahtjev odbijen.

29. Nadležni organi zemlje članice dužni su da obezbijede da autorizacija, nakon odobrenja, postaje pravosnažna bez nepotrebnog odlaganja, u skladu sa važećim uslovima.²⁵

Naknade

30. Sve zemlje članice dužne su da obezbijede da njihovi nadležni organi, kada se radi o naknadama za autorizaciju²⁶ koje oni naplaćuju podnosiocima obezbijede listu naknada, ili informaciju o načinu utvrđivanja iznosa naknada.

Procjena kvalifikacija

31. Ako zemlja članica zahtijeva ispit za dobijanje autorizacije za pružanje usluge, ta članica je dužna da obezbijedi da njeni nadležni organi zakazuju takav ispit u razumno čestim intervalima i da obezbijede razuman vremenski period koji kandidatima daje mogućnost da podnesu prijavu za polaganje ispita. Imajući u vidu troškove, administrativni teret i integritet relevantnih procedura, članice se podstiču da za polaganje takvih ispita prihvataju prijave u elektronskoj formi i da razmotre, u mjeri u kojoj je to izvodljivo, primjenu elektronskih sredstava u drugim aspektima ispitnog procesa.

Nezavisnost

32. Ukoliko zemlja članica usvoji ili održava mjere u vezi sa autorizacijom za pružanje usluga, članica je dužna da obezbijedi da njeni nadležni organi donose i upravljaju svojim odlukama nezavisno od bilo kog pružaoca usluge za koju je potrebna autorizacija.²⁷

Objavljivanje i dostupnost informacija

33. Ukoliko neka članica zahtijeva autorizaciju pružanja usluga, u skladu sa članom III Sporazuma i st. 6 i 8 ovog odjeljka, zemlja članica je dužna da odmah objavi,²⁸ ili na drugi način učini u pisanoj formi javno dostupnim, informacije potrebne dobavljačima usluga ili licima koja žele da pruže uslugu, da se pridržavaju zahtjeva i procedura za pribavljanje, održavanje, izmjenu i obnavljanje autorizacije. Takve informacije uključuju, između ostalog, i tamo gde su dostupne:

(a) zahtjeve i procedure;

(b) kontaktne informacije relevantnih nadležnih organa;

²³ Ta mogućnost od nadležnog organa ne zahtijeva produženje roka.

²⁴ Nadležni organi mogu da traže reviziju sadržaja takvog zahtjeva.

²⁵ Nadležni organi nijesu odgovorni za kašnjenja koja proizilaze iz razloga izvan njihove nadležnosti.

²⁶ Naknade za autorizaciju ne uključuju naknade za korišćenje prirodnih resursa, plaćanje aukcija, nabavke ili druga nediskriminatorna sredstva za dodjelu koncesije, niti obavezne doprinose univerzalnom pružanju usluga.

²⁷ Radi veće sigurnosti, ova odredba ne zahtijeva utvrđivanje određene administrativne strukture; odnosi se na postupak donošenja odluka i na upravljanje njima.

²⁸ Za potrebe ove discipline, „objaviti“ ima značenje zvanične objave, kao što je objava u službenom listu, ili na zvaničnoj internet stranici. Članice se podstiču na konsolidaciju elektronskih objava u jedinstveni portal.

- (c) žalbeni postupak ili reviziju rješenja po zahtjevu;
- (d) procedure za praćenje ili nadzor nad poštovanjem uslova iz licence ili kvalifikacija;
- (e) mogućnost uključivanja javnosti, kao što su rasprave ili davanje komentara.

Mogućnost komentarisanja i informisanja prije stupanja na snagu

34. Koliko je to izvodljivo i na način kojim se uvažava zakonodavni sistem za usvajanje mjera, sve zemlje članice²⁹ unaprijed objavljuju:
- (a) svoje zakone i propise opšte primjene koje predlažu za donošenje u vezi sa stvarima iz sadržaja stava 1 ovog odjeljka;
  - (b) dokumenta koja sadrže dovoljno podataka o takvom novom zakonu ili propisu, kako bi zainteresovanim stranama i drugim članicama omogućili da procijene da li i na koji način njihovi interesi mogu biti pod značajnim uticajem.
35. Koliko je to izvodljivo i na način kojim se poštuje zakonodavni sistem za usvajanje mjera, svaka zemlja članica se podstiče na primjenu stava 12 ovog odjeljka na procedure i administrativna rješenja opšte primjene koja predlaže za usvajanje u vezi sa stvarima iz sadržaja stava 1.
36. Koliko je to izvodljivo i na način kojim se poštuje zakonodavni sistem za usvajanje mjera, svaka zemlja članica dužna je da zainteresovanim stranama i drugim članicama obezbijedi opravdanu mogućnost davanja komentara na tako predložene mjere ili dokumenta objavljena u skladu sa st. 12 ili 13 ovog odjeljka.
37. Koliko je to izvodljivo i na način kojim se poštuje zakonodavni sistem za usvajanje mjera, svaka zemlja članica dužna je da razmotri komentare dobijene u skladu sa stavom 14 ovog odjeljka.³⁰
38. Prilikom objavljivanja zakona ili propisa iz stava 12 (a), ili prije takvog objavljivanja, koliko je to izvodljivo i na način kojim se poštuje zakonodavni sistem za usvajanje mjera, zemlje članice se podstiču na obrazlaganje svrhe zakona ili propisa.
39. Zemlje članice će, koliko je to izvodljivo, nastojati da obezbijede razumno vrijeme između objavljivanja teksta zakona ili propisa iz stava 12 (a) ovog odjeljka i datuma do kojeg pružaoci usluga moraju da se usaglase sa zakonom ili propisom.

Pult za upite

40. Svaka članica je dužna da održava ili uspostavi odgovarajuće mehanizme za odgovaranje na upite od dobavljača usluga ili lica koja žele da pruže uslugu u vezi sa mjerama navedenim u stavu 1 ovog odjeljka.³¹ Članica može izabrati da na takve upite odgovara preko kontaktnih ili pultova za upite uspostavljenih u skladu sa čl. III i IV Sporazuma, ili putem bilo kojeg drugog odgovarajućeg mehanizma.

Razvoj mjera

41. Ukoliko zemlja članica usvoji ili održava mjere u vezi sa autorizacijom za nabavku usluga, zemlja članica je dužna da obezbijedi:
- (a) da su mjere zasnovane na objektivnim i transparentnim kriterijumima;³²
  - (b) da procedure budu nepristrasne, i da su adekvatne u smislu da podnosioci mogu da dokažu da ispunjavaju zahtjeve, ukoliko takvi zahtjevi postoje;
  - (c) da procedure same po sebi nepravedno ne sprečavaju ispunjavanje zahtjeva;

²⁹ St. 12 do 15 ovog odjeljka navode da članice imaju različite sisteme za konsultacije sa zainteresovanim stranama i drugim članicama o određenim mjerama prije njihovog usvajanja, te da alternative iz stava 12 ovog odjeljka odslikavaju različite zakonodavne sisteme.

³⁰ Ova odredba nema uticaja na konačnu odluku zemlje članice koja usvaja ili održava mjere za autorizaciju nabavke usluga.

³¹ Podrazumijeva se da resursna ograničenja mogu biti faktor u određivanju da li je neki mehanizam za odgovaranje na upite odgovarajući.

³² Ti kriterijumi mogu uključivati, između ostalog, stručnost i sposobnost za pružanje usluga, uključujući i način koji je u skladu sa regulatornim zahtjevima zemlje članice. Nadležni organi mogu vršiti procjenu težine koja se pridaje tim kriterijumima.

(d) da takve mjere ne diskriminiraju muškarce i žene.³³

ANEKS 2

WORLD TRADE
ORGANIZATION

INF/SDR/3/Rev.1

2. decembar 2021. godine

(21-9072)

Strana: 1/2

ZAJEDNIČKA INICIJATIVA O DOMAĆOJ REGULATIVI O USLUGAMA
RASPOREDI SPECIFIČNIH OBAVEZA

Revizija*

Ovaj dokument sadrži pregled Rasporeda obaveza koje se odnose na discipline iz domaće Regulative o uslugama.

	ČLANICA	DATUM PODNOŠENJA	OZNAKA DOKUMENTA
1.	Albanija	22.11.2021.	INF/SDR/IDS/ALB/Rev.1
2.	Argentina	29.10.2021.	INF/SDR/IDS/ARG
3.	Australija	19.10.2021.	INF/SDR/IDS/AUS/Rev.1
4.	Kraljevina Bahrein	Podnijeti najkasnije do 31. marta 2022. godine	
5.	Brazil	12.11.2021.	INF/SDR/IDS/BRA/Rev.1
6.	Kanada	22.10.2021.	INF/SDR/IDS/CAN/Rev.1
7.	Čile	29.10.2021.	INF/SDR/IDS/CHL/Rev.1
8.	Kina	29.10.2021.	INF/SDR/IDS/CHN/Rev.1
9.	Kolumbija	29.10.2021.	INF/SDR/IDS/COL/Rev.1
10.	Kostarika	17.11.2021.	INF/SDR/IDS/CRI/Rev.1
11.	Salvador	Podnijeti najkasnije do 31. marta 2022. godine	
12.	Evropska Unija	29.10.2021.	INF/SDR/IDS/EU/Rev.1
13.	Hong Kong, Kina	02.11.2021.	INF/SDR/IDS/HKG/Rev.1
14.	Island	29.10.2021.	INF/SDR/IDS/ISL/Rev.1
15.	Izrael	29.10.2021.	INF/SDR/IDS/ISR/Rev.1
16.	Japan	28.10.2021.	INF/SDR/IDS/JPN/Rev.1
17.	Kazahstan	26.11.2021.	INF/SDR/IDS/KAZ/Rev.1

³³ Opravdano i objektivno različito postupanje, koje ima za cilj postizanje opravdane svrhe, i usvajanje privremenih posebnih mjera u članicama s ciljem ubrzanja *de facto* jednakosti između muškaraca i žena, neće se smatrati diskriminacijom u smislu ove odredbe.

WT/L/1129

- 14 -

---

* Revizija izvršena radi dodavanja Salvadora listi Rasporeda specifičnih obaveza.

	MEMBER	DATE OF SUBMISSION	DOCUMENT SYMBOL
18.	Republika Koreja	28.10.2021.	INF/SDR/IDS/KOR/Rev.1
19.	Lihtenštajn	10.11.2021.	INF/SDR/IDS/LIE/Rev.1
20.	Mauricijus	27.10.2021.	INF/SDR/IDS/MUS/Rev.1
21.	Meksiko	01.11.2021.	INF/SDR/IDS/MEX/Rev.1
22.	Republika Moldavija	29.10.2021.	INF/SDR/IDS/MDA/Rev.1
23.	Crna Gora	16.11.2021.	INF/SDR/IDS/MNE/Rev.1
24.	Novi Zeland	29.10.2021.	INF/SDR/IDS/NZL/Rev.1
25.	Nigerija	23.11.2021.	INF/SDR/IDS/NGA/Rev.1
26.	Sjeverna Makedonija	16.11.2021.	INF/SDR/IDS/MDK/Rev.1
27.	Norveška	28.10.2021.	INF/SDR/IDS/NOR/Rev.1
28.	Paragvaj	19.11.2021.	INF/SDR/IDS/PRY/Rev.1
29.	Peru	17.11.2021.	INF/SDR/IDS/PER/Rev.1
30.	Filipini	Podnijeti najkasnije do 28. februara 2022. godine	
31.	Ruska Federacija	Podnijeti najkasnije do 28. februara 2022. godine	
32.	Kraljevina Saudijska Arabija	22.11.2021.	INF/SDR/IDS/KSA/Rev.1
33.	Singapur	03.11.2021.	INF/SDR/IDS/SGP/Rev.1
34.	Švajcarska	01.11.2021.	INF/SDR/IDS/CHE/Rev.1
35.	Posebna Carinska Teritorija Tajvana, Pengua, Kinmena i Matsua	27.10.2021.	INF/SDR/IDS/TPKM/Rev.1
36.	Tajland	25.11.2021.	INF/SDR/IDS/THA
37.	Turska	28.10.2021.	INF/SDR/IDS/TUR/Rev.1
38.	Ukrajina	05.11.2021.	INF/SDR/IDS/UKR/Rev.1
39.	Ujedinjeno Kraljevstvo	27.10.2021.	INF/SDR/IDS/GBR
40.	Sjedinjene Američke Države	22.10.2021.	INF/SDR/IDS/USA
41.	Urugvaj	29.10.2021.	INF/SDR/IDS/URY/Rev.1

**DECLARATION ON THE CONCLUSION OF NEGOTIATIONS ON
SERVICES DOMESTIC REGULATION**

This Declaration is being issued at the request of Albania; Argentina; Australia; Bahrain, Kingdom of; Brazil; Canada; Chile; China; Colombia; Costa Rica; El Salvador; European Union; Hong Kong, China; Iceland; Israel; Japan; Kazakhstan; Korea, Republic of; Liechtenstein; Mauritius; Mexico; Moldova, Republic of; Montenegro; New Zealand; Nigeria; North Macedonia; Norway; Paraguay; Peru; Philippines; Russian Federation; Saudi Arabia, Kingdom of; Singapore; Switzerland; The Separate Customs Territory of Taiwan, Penghu, Kinmen and Matsu; Thailand; Turkey; Ukraine; United Kingdom; United States; Uruguay.

1. The following Members of the World Trade Organization ("WTO")

Albania	Montenegro
Argentina	New Zealand
Australia	Nigeria
Bahrain, Kingdom of	North Macedonia
Brazil	Norway
Canada	Paraguay
Chile	Peru
China	Philippines
Colombia	Russian Federation
Costa Rica	Saudi Arabia, Kingdom of
El Salvador	Singapore
European Union	Switzerland
Hong Kong, China	The Separate Customs Territory of Taiwan, Penghu, Kinmen and Matsu
Iceland	Thailand
Israel	Turkey
Japan	Ukraine
Kazakhstan	United Kingdom
Korea, Republic of	United States
Liechtenstein	Uruguay
Mauritius	
Mexico	
Moldova, Republic of	

hereafter referred to as the "Participants",

in continuance of the commitment announced on 13 December 2017 at the 11th Session of the Ministerial Conference of the World Trade Organization (WT/MIN(17)/61), and reaffirmed on 23 May 2019 (WT/L/1059), and in ongoing recognition of the importance of good regulatory practice in facilitating trade in services,

hereby announce the successful conclusion of the negotiations in the Joint Initiative on Services Domestic Regulation.

2. The Participants note the conclusion of negotiations on the Reference Paper on Services Domestic Regulation (INF/SDR/2, of 26 November 2021, Annex 1).
  3. The Participants welcome the Schedules of Specific Commitments (INF/SDR/3/Rev.1, of 2 December 2021, Annex 2) which were submitted as their contributions to finalize the negotiations.
  4. The Participants intend to incorporate the disciplines in the Reference Paper as additional commitments into their GATS Schedules, in accordance with Section I of the Reference Paper.
  5. Subject to the completion of any required domestic procedures, the Participants aim to submit their Schedules of Specific Commitments for certification, in accordance with the Procedures for the Certification of Rectifications or Improvements to Schedules of Specific Commitments (S/L/84, of 14 April 2000), within twelve months of the date of this Declaration.
  6. Within six months of the date of this Declaration, the Participants intend to convene to provide an update on their progress in completing any required domestic procedures and assess whether their Schedules of Specific Commitments can be submitted for certification earlier than the timeframe specified in paragraph 5.
  7. The Participants welcome any other WTO Member to join this Declaration with a view to incorporating the disciplines in the Reference Paper as additional commitments into its GATS Schedule, in accordance with Section I of the Reference Paper.
-

ANNEX 1

WORLD TRADE
ORGANIZATION

INF/SDR/2

26 November 2021

(21-8948)

Page: 1/12

JOINT INITIATIVE ON SERVICES DOMESTIC REGULATION

REFERENCE PAPER ON SERVICES DOMESTIC REGULATION

REFERENCE PAPER ON SERVICES DOMESTIC REGULATION

SECTION I

1. Members have agreed to the disciplines on Services Domestic Regulation in this Reference Paper ("disciplines") with the objective of elaborating upon the provisions of the General Agreement on Trade in Services ("Agreement"), pursuant to paragraph 4 of Article VI of the Agreement.¹
2. Members recognize the difficulties which may be faced by service suppliers, particularly those of developing country Members, in complying with measures relating to licensing requirements and procedures, qualification requirements and procedures, and technical standards of other Members and in particular, the specific difficulties which may be faced by service suppliers from least-developed country Members.
3. Members recognize the right to regulate, and to introduce new regulations, on the supply of services within their territories in order to meet their policy objectives.
4. Members further recognize the existence of asymmetries with respect to the degree of development of services regulations in different countries, especially in the case of developing and least-developed country Members.
5. The disciplines shall not be construed to prescribe or impose any particular regulatory provisions regarding their implementation.
6. The disciplines shall not be construed as diminishing any obligations of Members under the Agreement.

Sectoral Coverage and Scheduling Modalities

7. Members shall inscribe the disciplines in Section II in their Schedules as additional commitments under Article XVIII of the Agreement. Members may choose to inscribe the alternative disciplines in Section III for their commitments in financial services.
8. The disciplines inscribed pursuant to paragraph 7 of this Section apply where specific commitments are undertaken. In addition, Members are encouraged to inscribe in their Schedules additional sectors to which the disciplines apply.
9. Members may exclude the discipline set out in paragraph 22 (d) of Section II and paragraph 19 (d) of Section III from the additional commitments scheduled under paragraph 7 of this Section.

Development

Transitional Periods for Developing Country Members

10. A developing country Member may designate specific disciplines for implementation on a date after a transitional period of no longer than 7 years following the entry into force of these disciplines. The scope of the designation may be limited to individual services sectors or subsectors. The transitional periods shall be inscribed in the respective Schedules of specific commitments. A developing country Member requiring an extended transitional period for implementation shall submit a request in accordance with relevant procedures.² Members shall give sympathetic consideration to granting such requests, taking into account the specific circumstances of the Member submitting the request.

---

¹ Members recognize that further disciplines may be developed pursuant to paragraph 4 of Article VI of the Agreement.

² Relevant procedures include requests for a Waiver in accordance with paragraph 3 (b) of Article IX of the Marrakesh Agreement, or invocation of Article XXI of the GATS.

Participation of Least-Developed Country Members

11. Least-developed country Members shall inscribe the disciplines pursuant to paragraph 7 of this Section in their Schedules of specific commitments, no later than 6 months in advance of their graduation from least-developed country status. Least-developed country Members may, at that time, designate transitional periods pursuant to paragraph 10 of this Section. Least-developed country Members are nonetheless encouraged to apply these disciplines before their graduation, to the extent consistent with their individual implementation capacity.

Technical Assistance and Capacity Building

12. Developed and developing country Members, in a position to do so, are encouraged to provide specific technical assistance and capacity building to developing and in particular least-developed country Members, upon their request and on mutually agreed terms and conditions, aimed, *inter alia*, at:
  - a. developing and strengthening institutional and regulatory capacities to regulate the supply of services and to implement these disciplines, especially provisions and sectors to which transitional periods apply;
  - b. assisting service suppliers of developing and in particular least-developed country Members to meet the relevant requirements and procedures in export markets;
  - c. facilitating the establishment of technical standards and facilitating participation of developing and in particular least-developed country Members facing resource constraints in the relevant international organizations; and
  - d. assisting, through public or private bodies and relevant international organizations, service suppliers of developing and in particular least-developed country Members in building their supply capacity and in complying with domestic regulation.

SECTION II – DISCIPLINES ON SERVICES DOMESTIC REGULATION

Scope of the Disciplines

1. These disciplines apply to measures by Members relating to licensing requirements and procedures, qualification requirements and procedures, and technical standards affecting trade in services.
2. These disciplines do not apply to any terms, limitations, conditions, or qualifications set out in a Member's Schedule pursuant to Articles XVI or XVII of the Agreement.
3. For the purpose of these disciplines, "authorization" means the permission to supply a service, resulting from a procedure to which an applicant must adhere in order to demonstrate compliance with licensing requirements, qualification requirements, or technical standards.

Submission of Applications

4. Each Member shall, to the extent practicable, avoid requiring an applicant to approach more than one competent authority for each application for authorization. If a service is within the jurisdiction of multiple competent authorities, multiple applications for authorization may be required.

Application Timeframes

5. If a Member requires authorization for the supply of a service, it shall ensure that its competent authorities to the extent practicable permit submission of an application at any time throughout the year.³ If a specific time period for applying exists, the Member shall ensure that the competent authorities allow a reasonable period for the submission of an application.

Electronic Applications and Acceptance of Copies

6. If a Member requires authorization for the supply of a service, it shall ensure that its competent authorities:
  - (a) taking into account their competing priorities and resource constraints, endeavour to accept applications in electronic format; and
  - (b) accept copies of documents, that are authenticated in accordance with the Member's domestic laws and regulations, in place of original documents, unless the competent authorities require original documents to protect the integrity of the authorization process.

Processing of Applications

7. If a Member requires authorization for the supply of a service, it shall ensure that its competent authorities:
  - (a) to the extent practicable, provide an indicative timeframe for processing of an application;
  - (b) at the request of the applicant, provide without undue delay information concerning the status of the application;
  - (c) to the extent practicable, ascertain without undue delay the completeness of an application for processing under the Member's domestic laws and regulations;

---

³ Competent authorities are not required to start considering applications outside of their official working hours and working days.

- (d) if they consider an application complete for processing under the Member's domestic laws and regulations,⁴ within a reasonable period of time after the submission of the application ensure that:
- i. the processing of the application is completed; and
  - ii. the applicant is informed of the decision concerning the application,⁵ to the extent possible in writing;⁶
- (e) if they consider an application incomplete for processing under the Member's domestic laws and regulations, within a reasonable period of time, to the extent practicable:
- (i) inform the applicant that the application is incomplete;
  - (ii) at the request of the applicant, identify the additional information required to complete the application, or otherwise provide guidance on why the application is considered incomplete; and
  - (iii) provide the applicant with the opportunity⁷ to provide the additional information that is required to complete the application;
- however, if none of the above is practicable, and the application is rejected due to incompleteness, ensure that they so inform the applicant within a reasonable period of time; and
- (f) if an application is rejected, to the extent possible, either upon their own initiative or upon request of the applicant, inform the applicant of the reasons for rejection and, if applicable, the procedures for resubmission of an application; an applicant should not be prevented from submitting another application⁸ solely on the basis of a previously rejected application.

8. The competent authorities of a Member shall ensure that authorization, once granted, enters into effect without undue delay, subject to applicable terms and conditions.⁹

Fees

9. Each Member shall ensure that the authorization fees¹⁰ charged by its competent authorities are reasonable, transparent, based on authority set out in a measure, and do not in themselves restrict the supply of the relevant service.

Assessment of Qualifications

10. If a Member requires an examination for authorization for the supply of a service, that Member shall ensure that its competent authorities schedule such an examination at reasonably frequent intervals and provide a reasonable period of time to enable applicants to request to take the examination. Having regard to the cost, administrative burden, and the integrity of the procedures involved, Members are encouraged to accept requests in electronic format to take

---

⁴ Competent authorities may require that all information is submitted in a specified format to consider it "complete for processing".

⁵ Competent authorities may meet this requirement by informing an applicant in advance in writing, including through a published measure, that lack of response after a specified period of time from the date of submission of an application indicates acceptance of the application or rejection of the application.

⁶ "In writing" may include in electronic form.

⁷ Such opportunity does not require a competent authority to provide extensions of deadlines.

⁸ Competent authorities may require that the content of such an application has been revised.

⁹ Competent authorities are not responsible for delays due to reasons outside their competence.

¹⁰ Authorization fees do not include fees for the use of natural resources, payments for auction, tendering or other non-discriminatory means of awarding concessions, or mandated contributions to universal service provision.

such examinations, and to consider, to the extent practicable, the use of electronic means in other aspects of examination processes.

Recognition

11. Where professional bodies of Members are mutually interested in establishing dialogues on issues relating to recognition of professional qualifications, licensing or registration, the relevant Members should consider supporting the dialogue of those bodies where requested and appropriate.

Independence

12. If a Member adopts or maintains measures relating to the authorization for the supply of a service, the Member shall ensure that its competent authorities reach and administer their decisions in a manner independent from any supplier of the service for which authorization is required.¹¹

Publication and Information available

13. If a Member requires authorization for the supply of a service, further to Article III of the Agreement, the Member shall promptly publish,¹² or otherwise make publicly available in writing, the information necessary for service suppliers or persons seeking to supply a service to comply with the requirements and procedures for obtaining, maintaining, amending and renewing such authorization. Such information shall include, *inter alia*, where it exists:
  - (a) the requirements and procedures;
  - (b) contact information of relevant competent authorities;
  - (c) fees;
  - (d) technical standards;
  - (e) procedures for appeal or review of decisions concerning applications;
  - (f) procedures for monitoring or enforcing compliance with the terms and conditions of licenses or qualifications;
  - (g) opportunities for public involvement, such as through hearings or comments; and
  - (h) indicative timeframes for processing of an application.

Opportunity to Comment and Information before Entry into Force

14. To the extent practicable and in a manner consistent with its legal system for adopting measures, each Member¹³ shall publish in advance:
  - (a) its laws and regulations of general application it proposes to adopt in relation to matters falling within the scope of paragraph 1 of this Section; or

---

¹¹ For greater certainty, this provision does not mandate a particular administrative structure; it refers to the decision-making process and administering of decisions.

¹² For purposes of these disciplines, "publish" means to include in an official publication, such as an official journal, or on an official website. Members are encouraged to consolidate electronic publications into a single portal.

¹³ Paragraphs 14 to 17 of this Section recognize that Members have different systems to consult interested persons and other Members on certain measures before their adoption, and that the alternatives set out in paragraph 14 of this Section reflect different legal systems.

- (b) documents that provide sufficient details about such a possible new law or regulation to allow interested persons and other Members to assess whether and how their interests might be significantly affected.
15. To the extent practicable and in a manner consistent with its legal system for adopting measures, each Member is encouraged to apply paragraph 14 of this Section to procedures and administrative rulings of general application it proposes to adopt in relation to matters falling within the scope of paragraph 1 of this Section.
  16. To the extent practicable and in a manner consistent with its legal system for adopting measures, each Member shall provide interested persons and other Members a reasonable opportunity to comment on such proposed measures or documents published under paragraphs 14 or 15 of this Section.
  17. To the extent practicable and in a manner consistent with its legal system for adopting measures, each Member shall consider comments received under paragraph 16 of this Section.¹⁴
  18. In publishing a law or regulation referred to in paragraph 14 (a) of this Section, or in advance of such publication, to the extent practicable and in a manner consistent with its legal system for adopting measures, a Member is encouraged to explain the purpose and rationale of the law or regulation.
  19. Each Member shall, to the extent practicable, endeavour to allow reasonable time between publication of the text of a law or regulation referred to in paragraph 14 (a) of this Section and the date on which service suppliers must comply with the law or regulation.

Enquiry Points

20. Each Member shall maintain or establish appropriate mechanisms for responding to enquiries from service suppliers or persons seeking to supply a service regarding the measures referred to in paragraph 1 of this Section.¹⁵ A Member may choose to address such enquiries through either the enquiry and contact points established under Articles III and IV of the Agreement or any other mechanisms as appropriate.

Technical Standards

21. Each Member shall encourage its competent authorities, when adopting technical standards, to adopt technical standards developed through open and transparent processes, and shall encourage any body, including relevant international organizations,¹⁶ designated to develop technical standards to use open and transparent processes.

Development of Measures

22. If a Member adopts or maintains measures relating to the authorization for the supply of a service, the Member shall ensure that:
  - (a) such measures are based on objective and transparent criteria;¹⁷
  - (b) the procedures are impartial, and that the procedures are adequate for applicants to demonstrate whether they meet the requirements, if such requirements exist;

---

¹⁴ This provision is without prejudice to the final decision of a Member that adopts or maintains any measure for authorization for the supply of a service.

¹⁵ It is understood that resource constraints may be a factor in determining whether a mechanism for responding to enquiries is appropriate.

¹⁶ The term "relevant international organizations" refers to international bodies whose membership is open to the relevant bodies of at least all Members of the WTO.

¹⁷ Such criteria may include, *inter alia*, competence and the ability to supply a service, including to do so in a manner consistent with a Member's regulatory requirements, such as health and environmental requirements. Competent authorities may assess the weight to be given to each criterion.

- (c) the procedures do not in themselves unjustifiably prevent the fulfilment of requirements;
and
- (d) such measures do not discriminate between men and women.¹⁸

---

¹⁸ Differential treatment that is reasonable and objective, and aims to achieve a legitimate purpose, and adoption by Members of temporary special measures aimed at accelerating de facto equality between men and women, shall not be considered discrimination for the purposes of this provision.

SECTION III - ALTERNATIVE DISCIPLINES ON SERVICES DOMESTIC
REGULATION FOR FINANCIAL SERVICES

Scope

1. These disciplines apply to measures by Members relating to licensing requirements and procedures, and qualification requirements and procedures affecting trade in financial services, as defined in the GATS Annex on Financial Services.
2. These disciplines do not apply to any terms, limitations, conditions, or qualifications set out in a Member's Schedule pursuant to Articles XVI or XVII of the Agreement.
3. For the purpose of these disciplines, "authorization" means the permission to supply a service, resulting from a procedure to which an applicant must adhere in order to demonstrate compliance with licensing requirements, or qualification requirements.

Application Timeframes

4. If a Member requires authorization for the supply of a service, it shall ensure that its competent authorities to the extent practicable permit submission of an application at any time throughout the year.¹⁹ If a specific time period for applying exists, the Member shall ensure that the competent authorities allow a reasonable period for the submission of an application.

Electronic Applications and Acceptance of Copies

5. If a Member requires authorization for the supply of a service, it shall ensure that its competent authorities:
  - (a) taking into account their competing priorities and resource constraints, endeavour to accept applications in electronic format; and
  - (b) accept copies of documents, that are authenticated in accordance with the Member's domestic laws and regulations, in place of original documents, unless the competent authorities require original documents to protect the integrity of the authorization process.

Processing of Applications

6. If a Member requires authorization for the supply of a service, it shall ensure that its competent authorities:
  - (a) to the extent practicable, provide an indicative timeframe for processing of an application;
  - (b) at the request of the applicant, provide without undue delay information concerning the status of the application;
  - (c) to the extent practicable, ascertain without undue delay the completeness of an application for processing under the Member's domestic laws and regulations;
  - (d) if they consider an application complete for processing under the Member's domestic laws and regulations,²⁰ within a reasonable period of time after the submission of the application ensure that:
    - (i) the processing of the application is completed; and

---

¹⁹ Competent authorities are not required to start considering applications outside of their official working hours and working days.

²⁰ Competent authorities may require that all information is submitted in a specified format to consider it "complete for processing".

- (ii) the applicant is informed of the decision concerning the application,²¹ to the extent possible in writing;²²
- (e) if they consider an application incomplete for processing under the Member's domestic laws and regulations, within a reasonable period of time, to the extent practicable:
  - (i) inform the applicant that the application is incomplete;
  - (ii) at the request of the applicant, identify the additional information required to complete the application, or otherwise provide guidance on why the application is considered incomplete; and
  - (iii) provide the applicant with the opportunity²³ to provide the additional information that is required to complete the application;

however, if none of the above is practicable, and the application is rejected due to incompleteness, ensure that they so inform the applicant within a reasonable period of time; and

- (f) if an application is rejected, to the extent practicable, either upon their own initiative or upon request of the applicant, inform the applicant of the reasons for rejection and, if applicable, the procedures for resubmission of an application; an applicant should not be prevented from submitting another application²⁴ solely on the basis that an application had been previously rejected.
7. The competent authorities of a Member shall ensure that authorization, once granted, enters into effect without undue delay, subject to applicable terms and conditions.²⁵

Fees

8. Each Member shall ensure that its competent authorities, with respect to authorization fees²⁶ they charge, provide applicants with a schedule of fees or information on how fee amounts are determined.

Assessment of Qualifications

9. If a Member requires an examination for authorization for the supply of a service, that Member shall ensure that its competent authorities schedule such an examination at reasonably frequent intervals and provide a reasonable period of time to enable applicants to request to take the examination. Having regard to the cost, administrative burden, and the integrity of the procedures involved, Members are encouraged to accept requests in electronic format to take such examinations, and to consider, to the extent practicable, the use of electronic means in other aspects of examination processes.

Independence

10. If a Member adopts or maintains measures relating to the authorization for the supply of a service, the Member shall ensure that its competent authorities reach and administer their

---

²¹ Competent authorities may meet this requirement by informing an applicant in advance in writing, including through a published measure, that lack of response after a specified period of time from the date of submission of an application indicates acceptance of the application or rejection of the application.

²² "In writing" may include in electronic form.

²³ Such opportunity does not require a competent authority to provide extensions of deadlines.

²⁴ Competent authorities may require that the content of such an application has been revised.

²⁵ Competent authorities are not responsible for delays due to reasons outside their competence.

²⁶ Authorization fees do not include fees for the use of natural resources, payments for auction, tendering or other non-discriminatory means of awarding concessions, or mandated contributions to universal service provision.

decisions in a manner independent from any supplier of the service for which authorization is required.²⁷

Publication and Information available

11. If a Member requires authorization for the supply of a service, further to Article III of the Agreement and paragraphs 6 and 8 of this Section, the Member shall promptly publish,²⁸ or otherwise make publicly available in writing the information necessary for service suppliers or persons seeking to supply a service to comply with the requirements and procedures for obtaining, maintaining, amending and renewing such authorization. Such information shall include, *inter alia*, where it exists:
  - (a) the requirements and procedures;
  - (b) contact information of relevant competent authorities;
  - (c) procedures for appeal or review of decisions concerning applications;
  - (d) procedures for monitoring or enforcing compliance with the terms and conditions of licenses or qualifications; and
  - (e) opportunities for public involvement, such as through hearings or comments.

Opportunity to Comment and Information before Entry into Force

12. To the extent practicable and in a manner consistent with its legal system for adopting measures, each Member²⁹ shall publish in advance:
  - (a) its laws and regulations of general application it proposes to adopt in relation to matters falling within the scope of paragraph 1 of this Section; or
  - (b) documents that provide sufficient details about such a possible new law or regulation to allow interested persons and other Members to assess whether and how their interests might be significantly affected.
13. To the extent practicable and in a manner consistent with its legal system for adopting measures, each Member is encouraged to apply paragraph 12 of this Section to procedures and administrative rulings of general application it proposes to adopt in relation to matters falling within the scope of paragraph 1.
14. To the extent practicable and in a manner consistent with its legal system for adopting measures, each Member shall provide interested persons and other Members a reasonable opportunity to comment on such proposed measures or documents published under paragraphs 12 or 13 of this Section.
15. To the extent practicable and in a manner consistent with its legal system for adopting measures, each Member shall consider comments received under paragraph 14 of this Section.³⁰
16. In publishing a law or regulation referred to in paragraph 12 (a) of this Section, or in advance of such publication, to the extent practicable and in a manner consistent with its legal system

²⁷ For greater certainty, this provision does not mandate a particular administrative structure; it refers to the decision-making process and administering of decisions.

²⁸ For purposes of these disciplines, "publish" means to include in an official publication, such as an official journal, or on an official website. Members are encouraged to consolidate electronic publications into a single portal.

²⁹ Paragraphs 12 to 15 of this Section recognize that Members have different systems to consult interested persons and other Members on certain measures before their adoption, and that the alternatives set out in paragraph 12 of this Section reflect different legal systems.

³⁰ This provision is without prejudice to the final decision of a Member that adopts or maintains any measure for authorization for the supply of a service.

for adopting measures, a Member is encouraged to explain the purpose and rationale of the law or regulation.

17. Each Member shall, to the extent practicable, endeavour to allow reasonable time between publication of the text of a law or regulation referred to in paragraph 12 (a) of this Section and the date on which service suppliers must comply with the law or regulation.

Enquiry Points

18. Each Member shall maintain or establish appropriate mechanisms for responding to enquiries from service suppliers or persons seeking to supply a service regarding the measures referred to in paragraph 1 of this Section.³¹ A Member may choose to address such enquiries through either the enquiry and contact points established under Articles III and IV of the Agreement or any other mechanisms as appropriate.

Development of Measures

19. If a Member adopts or maintains measures relating to the authorization for the supply of a service, the Member shall ensure that:
- (a) such measures are based on objective and transparent criteria;³²
  - (b) the procedures are impartial, and that the procedures are adequate for applicants to demonstrate whether they meet the requirements, if such requirements exist;
  - (c) the procedures do not in themselves unjustifiably prevent fulfilment of requirements; and
  - (d) such measures do not discriminate between men and women.³³
-

---

³¹ It is understood that resource constraints may be a factor in determining whether a mechanism for responding to enquiries is appropriate.

³² Such criteria may include, *inter alia*, competence and the ability to supply a service, including to do so in a manner consistent with a Member's regulatory requirements. Competent authorities may assess the weight to be given to each criterion.

³³ Differential treatment that is reasonable and objective, and aims to achieve a legitimate purpose, and adoption by Members of temporary special measures aimed at accelerating de facto equality between men and women, shall not be considered discrimination for the purposes of this provision.

ANNEX 2

WORLD TRADE
ORGANIZATION

INF/SDR/3/Rev.1

2 December 2021

(21-9072)

Page: 1/2

JOINT INITIATIVE ON SERVICES DOMESTIC REGULATION

SCHEDULES OF SPECIFIC COMMITMENTS

Revision*

This document contains a list of the Schedules of Specific Commitments concerning services domestic regulation disciplines.

	MEMBER	DATE OF SUBMISSION	DOCUMENT SYMBOL
1.	Albania	22.11.2021	INF/SDR/IDS/ALB/Rev.1
2.	Argentina	29.10.2021	INF/SDR/IDS/ARG
3.	Australia	19.10.2021	INF/SDR/IDS/AUS/Rev.1
4.	Bahrain, Kingdom of	To be submitted no later than 31 March 2022	
5.	Brazil	12.11.2021	INF/SDR/IDS/BRA/Rev.1
6.	Canada	22.10.2021	INF/SDR/IDS/CAN/Rev.1
7.	Chile	29.10.2021	INF/SDR/IDS/CHL/Rev.1
8.	China	29.10.2021	INF/SDR/IDS/CHN/Rev.1
9.	Colombia	29.10.2021	INF/SDR/IDS/COL/Rev.1
10.	Costa Rica	17.11.2021	INF/SDR/IDS/CRI/Rev.1
11.	El Salvador	To be submitted no later than 31 March 2022	
12.	European Union	29.10.2021	INF/SDR/IDS/EU/Rev.1
13.	Hong Kong, China	02.11.2021	INF/SDR/IDS/HKG/Rev.1
14.	Iceland	29.10.2021	INF/SDR/IDS/ISL/Rev.1
15.	Israel	29.10.2021	INF/SDR/IDS/ISR/Rev.1
16.	Japan	28.10.2021	INF/SDR/IDS/JPN/Rev.1
17.	Kazakhstan	26.11.2021	INF/SDR/IDS/KAZ/Rev.1

* This revision is to add El Salvador to the list of Schedules of Specific Commitments.

	MEMBER	DATE OF SUBMISSION	DOCUMENT SYMBOL
18.	Korea, Republic of	28.10.2021	INF/SDR/IDS/KOR/Rev.1
19.	Liechtenstein	10.11.2021	INF/SDR/IDS/LIE/Rev.1
20.	Mauritius	27.10.2021	INF/SDR/IDS/MUS/Rev.1
21.	Mexico	01.11.2021	INF/SDR/IDS/MEX/Rev.1
22.	Moldova, Republic of	29.10.2021	INF/SDR/IDS/MDA/Rev.1
23.	Montenegro	16.11.2021	INF/SDR/IDS/MNE/Rev.1
24.	New Zealand	29.10.2021	INF/SDR/IDS/NZL/Rev.1
25.	Nigeria	23.11.2021	INF/SDR/IDS/NGA/Rev.1
26.	North Macedonia	16.11.2021	INF/SDR/IDS/MDK/Rev.1
27.	Norway	28.10.2021	INF/SDR/IDS/NOR/Rev.1
28.	Paraguay	19.11.2021	INF/SDR/IDS/PRY/Rev.1
29.	Peru	17.11.2021	INF/SDR/IDS/PER/Rev.1
30.	Philippines	To be submitted no later than 28 February 2022	
31.	Russian Federation	To be submitted no later than 28 February 2022	
32.	Saudi Arabia, Kingdom of	22.11.2021	INF/SDR/IDS/KSA/Rev.1
33.	Singapore	03.11.2021	INF/SDR/IDS/SGP/Rev.1
34.	Switzerland	01.11.2021	INF/SDR/IDS/CHE/Rev.1
35.	The Separate Customs Territory of Taiwan, Penghu, Kinmen and Matsu	27.10.2021	INF/SDR/IDS/TPKM/Rev.1
36.	Thailand	25.11.2021	INF/SDR/IDS/THA
37.	Turkey	28.10.2021	INF/SDR/IDS/TUR/Rev.1
38.	Ukraine	05.11.2021	INF/SDR/IDS/UKR/Rev.1
39.	United Kingdom	27.10.2021	INF/SDR/IDS/GBR
40.	United States	22.10.2021	INF/SDR/IDS/USA
41.	Uruguay	29.10.2021	INF/SDR/IDS/URY/Rev.1

PRILOG

TABELA SPECIFIČNIH OBAVEZA – CRNA GORA

Modeli pružanja usluga: (1) Prekogranično pružanje usluga (2) Korišćenje usluga u inostranstvu (3) Komercijalno prisustvo (4) Prisustvo fizičkih lica

Sektor or Sub-sektor	Ograničenja koja se odnose na pristup tržištu	Ograničenja koja se odnose na nacionalni tretman	Dodatne obaveze
I. HORIZONTALNE OBAVEZE SVI SEKTORI UKLJUČENI U OVOJ TABELI			<p>Crna Gora preuzima kao dodatne obaveze discipline sadržane u Odjeljku II dokumenta INF/SDR/2 za sve sektore uključene u ovoj tabeli, izuzev za finansijske usluge</p> <p>Crna Gora preuzima kao dodatne obaveze discipline sadržane u Odjeljku III dokumenta INF/SDR/2 za sektore finansijskih usluga uključenih u ovoj tabeli.</p>

ATTACHMENT

SCHEDULE OF SPECIFIC COMMITMENTS – MONTENEGRO

Modes of Supply: (1) Cross-border supply (2) Consumption abroad (3) Commercial presence (4) Presence of natural persons

Sector or Sub-sector	Limitations on Market Access	Limitations on National Treatment	Additional Commitments
<p>I. HORIZONTAL COMMITMENTS</p> <p>ALL SECTORS INCLUDED IN THIS SCHEDULE</p>			<p>Montenegro undertakes as additional commitments the disciplines contained in Section II of document INF/SDR/2 for all sectors included in this schedule, except for financial services.</p> <p>Montenegro undertakes as additional commitments the disciplines contained in Section III of document INF/SDR/2 for financial services sectors included in this schedule.</p>